De Bavo in cijfers

- Lengte 108 meter
- Breedte schip + zijbeuken 31 meter
- Breedste punt van de kerk 47 meter
- Hoogte schip 29 meter
- Hoogte dak 10 meter
- Hoogte kerk + toren 76 meter
- Gewicht toren 250.000 kg
- Gewicht loden bekleding van de toren 85.000 kg
- Gewicht van de grote klok Roelant 5.000 kg
- Christian Müllerorgel 68 registers en 5068 pijpen
- Lengte grootste pijp 32 voet (10 meter)

De Bavo in jaartallen

1 oktober 653 Sterfdag van St. Bavo
1347 en 1351 Stadsbranden waarbij de kerk werd beschadigd
1370 - 1538 Bouw van de huidige kerk
1500 - 1508 Bouw van de eerste toren
1503 De klok Roelant wordt geplaatst
1518 - 1520 Bouw van de huidige toren
1559 - 1578 De Bavo is in gebruik als kathedraal
1562 De Damiaatjes (klokjes) worden geplaatst
1572 De Reformatie
1578 Definitieve overgang van de Bavo naar het protestantisme
1663 Het Hemony carillon wordt geplaatst
1685 De Consistorie- en Kerkvoogdenkamer worden gebouwd
1735 - 1738 De bouw van het Christian Müllerorgel
1870 - 1928 Eerste grote restauratie o.l.v. P. Cuypers en J.A.G. van der Steur
1964 - 1969 Restauratie van de toren en de uitbreiding van het carrillon
1981 - 1985 Tweede grote restauratie van de kerk
2001 Tweede grote renovatie van de toren
2021 - 2022 Restauratie van het Christian Müllerorgel

Wetenswaardigheden

* De vloer van de Bavo bestaat volledig uit grafzerken. In totaal liggen er ca. 1500 grafzerken waarvan de oudste al uit de vijftiende eeuw stammen.

* Van 21.00 - 21.30 uur luiden dagelijks twee klokjes, de Damiaatjes. Deze traditie stamt uit de 16e eeuw. Vroeger werden de burgers op deze manier gewaarschuwd dat de stadspoorten gingen sluiten.

* De Bavo is een kerk en geen museum. In de zomer (mei - oktober) worden er diensten gehouden op zondagmorgen om 10.00 uur en zondagavond om 19.00 uur (koorvespers). Deze diensten zijn vrij toegankelijk voor alle belangstellenden.
In de winter komt de wijkgemeente bijeen in de Nieuwe Kerk op het Nieuwe Kerksplein.

Zoals u ziet is de Bavo een prachtig stukje Haarlem. Dit willen wij ook graag voor de volgende generaties behouden en daarom zien wij ons genoodzaakt om entreegeld te vragen. Wij hopen dat u daar begrip voor heeft.

Grote of St.-Bavokerk
Grote Markt 22
2011 RD Haarlem
telefoon 023-55 32 040
e-mail info@bavo.nl
www.bavo.nl
GroteofSintBavokerkHaarlem

GROTE OF ST.BAVO KERK
GROTE OF ST.BAVO KERK

Nederlands

Grote of St.-Bavokerk Haarlem

1. U staat hier in **de viering** van de kerk, hier komen alle zijden van de kerk bij elkaar. Op de vier grote kolommen rust de toren van de kerk. Vanaf hier heeft u goed zicht op de diverse pilaarschilderingen. De oudste dateren uit de 1e helft van de 15e eeuw.

2. Het **Noordertransept**. Ingemetseld ziet u het borstbeeld van Koning Willem I, hier geplaatst ter gelegenheid van de opening van de Nijverheidstentoonstelling te Haarlem in 1825. Het glas-in-loodraam 'Vrede en Verdraagzaamheid' is van Michel van Overbeeke en werd in 2008 onthuld door Koningin Beatrix.

3. In de **Kerstkapel** ziet u het originele verweerde beeld van Maria uit 1496. Het werd in 1847 vanaf de noordgevel van de kerk naar beneden gehaald en is later vervangen door een moderne kopie.

4. In de **Mariakapel** kunt u een kaarsje opsteken, even gaan zitten en op adem komen. Deze gastvrije ruimte in de kerk is bedoeld voor mensen van alle levensbeschouwelijke achtergronden. De kapel nodigt uit tot een moment van devotie, gedenken en bezinning.

5. In het Koor ziet u een **koperen lezenaar** staan, in de vorm van een pelikaan. Tenminste, zo dàcht men in 1499 dat een pelikaan eruitzag.

6. Op de achterzijde van het **avondmaalsbord** staat een verslag van het beleg van Haarlem (1573). "Ja honden en catten waren wilbraet geheten." - honden en katten werden wildbraad genoemd, kunt u hier lezen.

7. **Op hout geschilderd paneel** uit 1518 wat destijds dienst deed als "maquette" van de nog niet voltooide kerk. U ziet hier ook een 17e eeuwse plattegrond van Haarlem in vogelvlucht.

8. Het **Hoogkoor** is aan de voorzijde afgesloten door een meesterwerk van middeleeuws vakmanschap, een koperen koorhek uit 1517. In het koor (*) ziet u het graf van de schilder Frans Hals. Elke werkdag van 12.30 – 13.00 uur wordt u met een kaarsje bij het koorhek uitgenodigd om even stil te staan bij uw eigen vreugde en verdriet. Op maandag is er daarbij een korte viering met muziek.

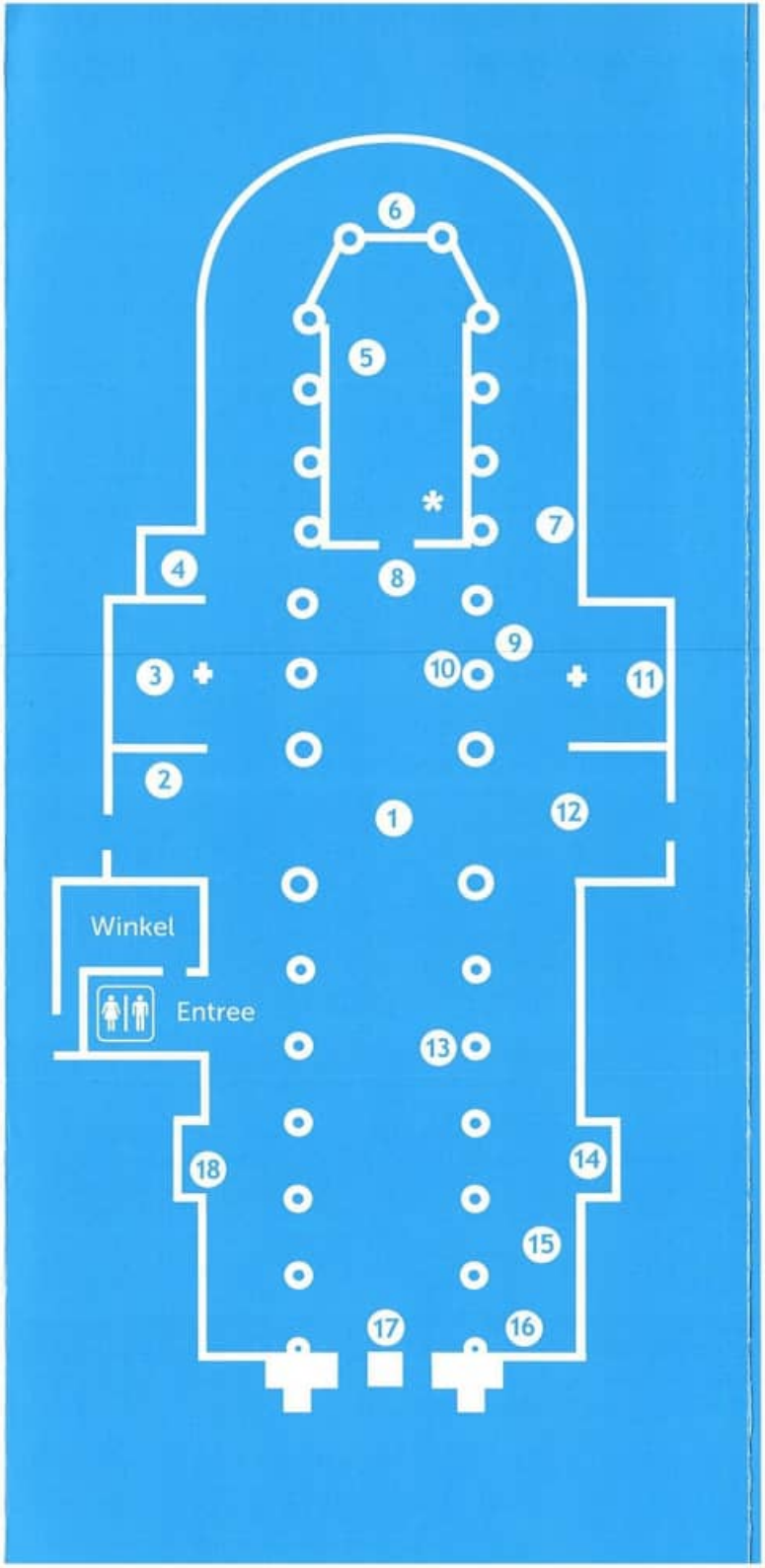

9. De **Scheepsmodellen** zijn een geschenk van het Schippersgilde. De modellen dateren uit de 16e en 17e eeuw en zijn gebaseerd op de schepen die destijds aan het Spaarne gebouwd werden.

10. Het **grafmonument** van twee bekende Nederlandse waterbouwkundigen uit de 19e eeuw: Christiaan Brunings en Frederik Willem Conrad.

11. Dit is de kapel van het voormalige Brouwersgilde: de **Brouwerskapel**. Aan de wanden hangen de naamborden van de predikanten die vanaf de reformatie de kerkelijke gemeente gediend hebben.

12. Op deze plaats ziet u de **"wezenkist"**. Hier werd geld ingezameld ten behoeve van de wezen.

13. Het oudste deel van de **preekstoel** dateert uit ca. 1434. De leuningen worden gevormd door twee koperen slangen. Dit symboliseert het kwaad dat weg vlucht van het woord.

14. De **Vont- of Doopkapel** is in gebruik als grafkapel van de burgermeestersfamilie De Raet. Links van de kapel is een kanonskogel ingemetseld als herinnering aan de Spaanse belegering van Haarlem in 1573.

15. Hier staat de oudste **"kluis"** van Haarlem uit de 15e eeuw. Hierin werden onder andere de stadsrechten van Haarlem bewaard.

16. Bij de **Heilige Geestbank (Broodbank)** deelden de Heilige Geestmeesters brood uit aan de armen. De bank dateert uit 1470.

17. Het **Christian Müllerorgel** werd in 1766 door de toen tienjarige Mozart bespeeld. Ook Händel bespeelde dit orgel. Het orgel telt 5068 pijpen en is bijna 30 meter hoog.

18. De **Hondenslagerskapel** is genoemd naar de figuur op de linker draagsteen. Een honden-slager had in de middeleeuwen als taak honden uit de kerk te weren en in de kerk de orde te bewaren.